

ВИКОРИСТАННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ СПИСКІВ У ВИКЛАДАННІ GERONTOFARMAKOLOGII СІМЕЙНИМ ЛІКАРЯМ- ІНТЕРНАМ

Шапкін В.Є.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

В наш час в Україні, як і в багатьох інших країнах світу має місце чітка тенденція до старіння населення. Присутність серед населення країни більш ніж 8% осіб віком 65 років є підставою вважати його похилим. В Україні цей показник перевищує 20% та він продовжує збільшуватися. Наявність значної частки геронтологічних хворих у популяції впливає на роботу системи охорони здоров'я. Особливо це стосується первинної медико-санітарної допомоги так як саме сімейний лікар працює з пацієнтами похилого віку впродовж довго часу на відміну від лікарів стаціонарів та вузьких фахівців. Тому актуальним є процес навчання майбутніх спеціалістів з загальної практики – сімейної медицини різноманітним аспектам роботи з літніми хворими, в тому числі геронтофармакології.

При вивченні питань фармакотерапії пацієнтів похилого віку сімейними лікарями-інтернами принципове значення має опрацювання «обмежувальних списків». З точки зору багатогранності слід виділити два з них – критерії Бірса (США) та STOPP/START-критерії (Євросоюз). Критерії Бірса - список лікарських препаратів, для яких доведено, що в певних клінічних ситуаціях шкода для здоров'я від їх використання може перевищувати користь. Ці критерії структуровано у 4 категорії залежно від ступеня необхідності уникнення або обережності використання лікарських засобів у літніх хворих. Підраховано, що прийом хоча б одного препарату з цього списку збільшує частоту госпіталізацій пацієнта в 1,5 рази впродовж року з будь-яких причин.

STOPP/START-критерії, що використовуються у країнах Євросоюзу містять медикаментозні препарати, що принципово не рекомендовано похилим пацієнтам. Але ліки згруповано залежно від органів і систем. Найбільше число цих препаратів належать до розділів «Серцево-судинна система», «Центральна нервова система», «Опорно-руховий апарат». Особливістю європейського списку у порівнянні з американськими критеріями Бірса є наявність START-критеріїв - неоднозначних ліків для яких доведена потенційна користь при певних клінічних ситуаціях.

Сімейний лікар-інтерн повинен розуміти, що препарати з критеріїв Бірса та STOPP/START-критеріїв потребують особливою уваги при лікуванні літніх хворих. Не всі ці ліки треба відразу виключити з терапевтичних схем. У багатьох випадках необхідно буде знизити дозу або замінити їх на менш шкідливі препарати. Такий підхід дозволяє суттєво поліпшити якість лікування геронтологічних пацієнтів.